Ministerstvo životního prostředí

Odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence

Praha dne 19. listopadu 2019
Č. j.: MZP/2019/710/9722
Vyřizuje: Ing. Hejhal
Tel.: 267 122 730
E-mail: Jan.Hejhal@mzp.cz

Rozdělovník

ZÁVĚR ZJIŠŤOVACÍHO ŘÍZENÍ

podle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

Identifikační údaje:

Název: **Aktualizace Národního programu snižování emisí České republiky**

Charakter koncepce:

Současná aktualizace Národního programu snižování emisí ČR (dále také „koncepce" nebo „ANPSE") navazuje na stávající platný Národní program snižování emisí (dále jen „NPSE" nebo „Program") schválený usnesením vlády č. 978 ze dne 2. prosince 2015 a souvisí zejména s nutností zajistit splnění národních závazků ke snížení emisí stanovených k roku 2025 a 2030. Prognóza vývoje množství emisí znečišťujících látek neukazuje, že by ke splnění závazků mohla Česká republika (dále také jen „ČR") dojít bez zavedení dalších opatření po roce 2020. Navržení takových dodatečných opatření je hlavním cílem současné ANPSE. Omezením množství vypouštěných znečišťujících látek do ovzduší dojde ke zlepšení kvality ovzduší v České republice.

ANPSE je připravena na základě ustanovení § 8 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně ovzduší") s přihlédnutím k mezinárodním závazkům České republiky, na základě právního rámce Evropské unie (dále jen „EU") a s ohledem na neplnění imisních limitů pro některé znečišťující látky (zejména suspendované částice velikostních frakcí PM_{10} a $PM_{2.5}$, troposférický ozón a benzo(a)pyren, které mají výrazné negativní dopady na lidské zdraví, ekosystémy a vegetaci). Současná ANPSE k roku 2019 zajišťuje naplnění požadavků Směrnice ze dne 14. prosince 2016, o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší, o změně Směrnice 2003/35/ES a o zrušení směrnice 2001/81/ES (dále jen „Směrnice 2016/2284 (EU)").

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

Hlavní specifické cíle ANPSE 2019 jsou:

- Plnění národních závazků ke snížení emisí stanovených pro roky 2020, 2025 a 2030 v souladu se Směrnicí 2016/2284 (EU). Závazky k roku 2020 již byly splněny a v aktualizaci tak jsou obsaženy reformulované závazky k rokům 2025 a 2030.
- Dosažení národního cíle snížení expozice pro suspendované částice $PM_{2.5}$ k roku 2020, zůstává nadále stejné jako v platném NPSE. Jeho dosažení je třeba vyhodnotit na základě dat za roky 2018, 2019 a 2020.

Další specifické cíle programu, které dosud nebyly naplněny, byly reformulovány k roku 2030. V rámci ANPSE budou nadále sledovány tyto cíle:

- Vytvořit na národní úrovni podmínky k dosažení a udržení platných imisních limitů stanovených v příloze I zákona o ochraně ovzduší.
- Vytvořit na národní úrovni podmínky pro dosažení a udržení snížení výměry ekosystémů s nadkritickou depozicí dusíku z hlediska eutrofizace do roku 2030 o 28 % oproti roku 2005.
- Vytvořit na národní úrovni podmínky k dosažení a udržení snížení výměry lesů s nadkritickou kyselou depozicí do roku 2030 o 77 % oproti roku 2005.
- Vytvořit na národní úrovni podmínky k dosažení směrných cílových hodnot zátěže ozónem pro ochranu lidského zdraví a pro ochranu úrody a vegetace.

Návrhové období předkládaného dokumentu je čtyřleté, tedy na období 2019-2022. ANPSE bude prováděna podle požadavků zákona o ochraně ovzduší ve čtyřletých intervalech. Mimořádná aktualizace bude prováděna v případě, že dojde k významné změně legislativy EU, v důsledku které by již Program nebyl aktuální nebo v případě negativního vývoje některého z indikátorů, resp. nových požadavků vyplývajících z vývoje emisních projekcí.

Umístění: **Česká republika**

Předkladatel: **Ministerstvo životního prostředí**

Průběh zjišťovacího řízení

Zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 11. 10. 2019 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možné do něj nahlížet (dále též „informace"), na úřední desce posledního dotčeného kraje (Jihomoravský kraj). Informace byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA (http://portal.cenia.cz/eiasea/view/SEA100_koncepce), kód koncepce MZP264K, a zaslána dotčeným územním samosprávným celkům pro zveřejnění na úředních deskách. Informace o oznámení koncepce byla zaslána také dotčeným orgánům.

Souhrnné vypořádání připomínek:

Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, oddělení SEA (dále také „MŽP"), obdrželo v zákonném termínu vyjádření od 21 subjektů, přičemž 15 vyjádření bylo bez připomínek. Tato vyjádření byla využita jako podklad pro vydání tohoto závěru zjišťovacího řízení. Kopie všech obdržených vyjádření byly předány předkladateli koncepce k vypořádání. Zaslané vypořádání obdržených vyjádření je součástí přílohy tohoto závěru zjišťovacího řízení.

Závěr:

Na podkladě oznámení koncepce a vyjádření k němu obdržených provedlo Ministerstvo životního prostředí s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v příloze č. 8 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí") zjišťovací řízení ve smyslu § 10d výše uvedeného zákona s následujícím závěrem:

„Aktualizace Národního programu snižování emisí České republiky" nebude mít významný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví, a nebude proto posuzována dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Odůvodnění:

ANPSE představuje změnu stávajícího materiálu, který byl podroben procesu posuzování vlivů koncepce na životní prostředí včetně posouzení vlivu koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle ustanovení § 45i odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále také „naturové posouzení"). Naturové posouzení konstatovalo, že NPSE nemá významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit (dále jen „EVL") a ptačích oblastí (dále jen „PO"). MŽP vydalo k NPSE dne 6. listopadu 2015 pod č. j. 74643/ENV/15 souhlasné stanovisko SEA s požadavky, kterými budou zajištěny minimální možné dopady NPSE jak na životní prostředí a veřejné zdraví, tak i na EVL a PO.

Opatření ANPSE jsou formulována poměrně obecně – dokument nedefinuje územní lokalizaci opatření či konkrétní projekty investičního charakteru. Stejně tomu bylo i v případě platného Programu z roku 2015. Z tohoto důvodu nebylo ani v rámci vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí (dále jen „vyhodnocení SEA") z roku 2015 pro platný NPSE možné ani účelné identifikovat specifické dopady koncepce (např. na konkrétní území či kvantifikovat emise), a vyhodnocení SEA tak bylo zaměřeno především na určení možných rizik vzhledem k životnímu prostředí a zdraví obyvatel, plynoucích z implementace jednotlivých opatření, respektive na identifikaci příležitostí pro zlepšení stavu životního prostředí a zdraví obyvatel, které Program představuje. Vzhledem k tomu, že strategické cíle a opatření definované ANPSE k roku 2019 zůstávají bez zásadní změny (v tom smyslu, že nenastává změna strategického směřování

dokumentu) oproti dosud platnému dokumentu, je i tato skutečnost nadále neměnná. ANPSE je zaměřena především na implementaci dalších závazků ČR v oblasti snižování emisí až do roku 2030 a stanovení dodatečných opatření, která reagují na riziko neplnění závazků u některých sledovaných látek (VOC, oxidy dusíku a amoniak). Zároveň došlo k redukci o cíle, které již byly splněny. To znamená, že ani ANPSE nedává žádný rámec pro povolení konkrétních investičních záměrů s územním dopadem, které by vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám, požadavkům na přírodní zdroje apod. implikovaly potenciál nezbytnosti posouzení vlivů na životní prostředí ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

K výše uvedenému závěru zjišťovacího řízení dospělo Ministerstvo životního prostředí po zohlednění kritérií pro zjišťovací řízení dle přílohy č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí:

1) Obsah koncepce, zejména s ohledem na:

a) účelnost stanovených variant řešení k dosažení sledovaných cílů

ANPSE je zpracována invariantně. Z hlediska cílů APNSE je toto řešení dostačující. Předkládaná koncepce je zpracována jako invariantní s tím, že celá řada detailů projektového charakteru není v této fázi řešena, protože koncepce nemá nástroje přímé realizace projektů investičního charakteru. Ty bude třeba řešit v dalších krocích v návaznosti na hierarchicky nižší strategické dokumenty a ve fázi zpracování projektových návrhů, a to včetně posouzení vlivů jednotlivých záměrů na životní prostředí.

b) míru, v jaké koncepce stanoví rámec pro záměry a jiné činnosti, a to buď vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti a provozním podmínkám nebo z hlediska požadavků na přírodní zdroje

Opatření ANPSE jsou formulována poměrně obecně, dokument nedefinuje územní lokalizaci opatření či konkrétní projekty investičního charakteru. Vzhledem k tomu, že strategické cíle a opatření definované ANPSE k roku 2019 zůstávají bez zásadní změny (v tom smyslu, že nenastává změna strategického směřování dokumentu) oproti dosud platnému Programu, je i tato skutečnost nadále neměnná a tedy ANPSE nedává žádný rámec pro povolení konkrétních investičních záměrů s územním dopadem, které by vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám, požadavkům na přírodní zdroje apod. implikovaly potenciál nezbytnosti posouzení vlivů na životní prostředí ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

c) míru, v jaké ovlivňuje jiné koncepce

NPSE i její předkládaná aktualizace má vztah k celé řadě strategických dokumentů jak na mezinárodní úrovni např. Revize Tematické strategie EU ke znečišťování ovzduší, Rámec pro oblast klimatu a energetiky do roku 2030, Revize směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, tak i na národní úrovni např. Státní politika životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

ČR 2012 – 2020, Politika ochrany klimatu v České republice, Státní energetická koncepce ČR a jejich aktualizace, Národní akční plán energetické účinnosti ČR, Národní akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů, Akční plán pro biomasu v ČR na období 2012 – 2020, Dopravní politika ČR pro období 2014 – 2020 s výhledem do roku 2050, Politika územního rozvoje České republiky ve znění jejích aktualizací, Národní akční plán čisté mobility. U navrhované ANPSE se nicméně nepředpokládají potenciální negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví, aby docházelo k jejich významné kumulaci s vlivy vyvolanými jinou koncepcí.

d) význam koncepce pro začlenění požadavků na ochranu životního prostředí a veřejné zdraví, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje

Současná ANPSE souvisí zejména s nutností zajistit splnění národních závazků ke snížení emisí stanovených k roku 2025 a 2030. Prognóza vývoje množství emisí znečišťujících látek neukazuje, že by ke splnění závazků ČR mohla dojít bez zavedení dalších opatření po roce 2020. Účelem ANPSE tedy je na základě analýzy dosavadního vývoje ukazatelů kvality ovzduší, emisí a existujících scénářů očekávaného vývoje znečišťování i znečištění ovzduší stanovit strategický cíl, specifické cíle a priority, formulovat nové scénáře a na jejich základě navrhnout příslušné korekce stávajících opatření a/nebo přijetí dodatečných opatření a příslušných implementačních nástrojů a přispět tak k dalšímu snížení negativního dopadu znečištěného ovzduší na lidské zdraví, ekosystémy a vegetaci a stanovit další podpůrná opatření. Na základě výše uvedeného bylo prověřeno plnění strategických cílů stávajícího NPSE a provedena jejich revize a stanovení nových závazků. Lze tedy předpokládat pozitivní význam koncepce s ohledem na podporu udržitelného rozvoje.

e) vliv koncepce na udržitelný rozvoj dotčeného území (včetně sociálně-ekonomických aspektů)

Z důvodů, které jsou nastíněny v předchozím bodě, lze vliv koncepce na udržitelný rozvoj považovat za pozitivní. Širší východisko NPSE je určeno záměrem EU posílit ekologickou odolnost Evropy a transformovat EU směrem k udržitelné zelené ekonomice.

f) problémy životního prostředí a veřejného zdraví, které jsou závažné pro koncepci

Nepředpokládají se žádné potenciálně negativní vazby mezi předkládanou koncepcí a cíli ostatních strategických dokumentů v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví, ani žádné potenciální negativní vlivy na sledované složky a problémové okruhy životního prostředí.

g) význam koncepce pro implementaci požadavků vyplývajících z právních předpisů Evropského společenství týkajících se životního prostředí a veřejného zdraví

Program a jeho aktualizace plní funkci Národního programu omezování znečištění ovzduší, strategického dokumentu, jehož zpracování vyžaduje Směrnice 2016/2284 (EU). Zastřešuje opatření na národní úrovni a doplňuje tak Programy zlepšování kvality ovzduší vydávané

na úrovni zón a aglomerací (dále jen „PZKO"), které zpracovává MŽP na základě § 9 zákona o ochraně ovzduší. PZKO v kombinaci s NPSE stanovují souhrnnou strategii řízení kvality ovzduší ČR. Mezi ostatní strategické dokumenty přijaté na mezinárodní a národní úrovni relevantní vzhledem k problematice životního prostředí a ochrany ovzduší lze zařadit např. European Commision Circular Economy Action Plan, Pařížskou dohodu v rámci Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu, Rámcovou úmluvu OSN o změně klimatu. ANPSE tedy plní závazky, které pro ČR vyplývají z členství v EU, OSN, OECD a dalších mezinárodních organizací. Změna koncepce tedy nepředstavuje významné dopady na oblast uplatňování evropského práva životního prostředí.

2) Charakteristika vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a charakteristika dotčeného území, zejména s ohledem na:

a) pravděpodobnost, dobu trvání, četnost a vratnost vlivu koncepce

Vzhledem k povaze ANPSE spočívá jeho implementace ve využití legislativních, ekonomických, organizačních, analytických, informačních a mediálních nástrojů k podpoře snižování emisí z vybraných zdrojů znečištění. Některá opatření spočívají ve využití podpory prostřednictvím čerpání prostředků z dotačních nástrojů, např. operačních programů. Koncepce nemá žádné přímé investiční nástroje realizace, na základě její implementace tak nedojde k žádným přímým zásahům do území nebo stavební aktivitě. Lze tedy předpokládat, že koncepce nebude mít žádné potenciální negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví.

b) kumulativní a synergickou povahu vlivu

Vzhledem k charakteru změny koncepce nejsou kumulativní a synergické vlivy předpokládány.

c) přeshraniční povahu vlivu

Negativní vlivy Programu přesahující hranice České republiky se na strategické úrovni, kterou se ANPSE zabývá, nepředpokládají. ANPSE neobsahuje nástroje s konkrétním investičním zaměřením v podobě tzv. tvrdých investic a tudíž ani konkrétní územní průmět realizovaných projektů. Mezi základní nástroje pro realizaci ANPSE patří zejména nástroje legislativní, nástroje v oblasti vlastního výkonu státní správy, nástroje finanční a mediální. Nejsou tedy očekávány ani žádné přímé dopady na území jiných států.

d) rizika pro životní prostředí a veřejné zdraví vyplývající z provedení koncepce

V rámci identifikace potenciálních vlivů koncepce a vyhodnocení rizik a přínosů vůči strategickým cílům v oblasti životního prostředí nebyly identifikovány žádné střety ani potenciální negativní vlivy na sledované složky a problémové okruhy životního prostředí a trendy jeho vývoje v řešeném území.

e) závažnost a rozsah vlivu (počet obyvatel, který by mohl být pravděpodobně zasažen)

Vzhledem k výše uvedenému se potenciální negativní vlivy ANPSE nepředpokládají.

f) důležitost a zranitelnost oblasti, která by mohla být zasažena, s ohledem na:

i. zvláštní přírodní charakteristiku nebo kulturní dědictví

S ohledem na obsah a charakter předkládané ANPSE se nepředpokládají žádné potenciální negativní vlivy na složky životního prostředí, včetně lokalit soustavy Natura 2000, u nichž orgány ochrany přírody vyloučily významný vliv svými stanovisky dle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny").

ii. hustotu obyvatel, osídlení a míru urbanizace

Nejsou předpokládány potenciální negativní vlivy ANPSE na hustotu obyvatel, osídlení a míru urbanizace.

iii. překročení norem kvality životního prostředí nebo mezních hodnot

Realizací ANPSE nebude docházet k překračování norem kvality životního prostředí nebo mezních hodnot tak, jak jsou nastaveny v právních předpisech na ochranu životního prostředí.

iv. kvalitu půdy a intenzitu jejího využívání

Nejsou předpokládány potenciální negativní vlivy ANPSE na kvalitu půdy a intenzitu jejího využívání.

v. dopady změny klimatu

Vzhledem k zaměření koncepce, definovaným cílům, respektive opatřením vedoucím k plnění cílů lze očekávat pozitivní spolupůsobení uplatňování koncepce především spolu s aktualizací Státní energetické koncepce ČR a Surovinové politiky ČR zejména na snižování emisí, energetické a materiálové náročnosti HDP, a tím zprostředkovaně na kvalitu životního prostředí především v oblasti ochrany ovzduší, klimatu a veřejného zdraví.

g) dopad na oblasti nebo krajiny s uznávaným statusem ochrany na národní, komunitární nebo mezinárodní úrovni

Předkladatel koncepce předložil návrh koncepce příslušným orgánům ochrany přírody se žádostí o vydání stanoviska, zda může mít ANPSE samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost EVL nebo PO v jejich působnosti. Všechny oslovené orgány ochrany přírody vydaly stanovisko dle § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, kterým vyloučily významný vliv ANPSE na EVL a PO.

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

S ohledem na obsah a charakter předkládané ANPSE nejsou významné vlivy na oblasti nebo krajiny s uznávaným statusem ochrany na národní, komunitární nebo mezinárodní úrovni předpokládány.

3) Předpokládaný přínos posouzení koncepce ve vztahu k posouzení jiných koncepcí zpracovávaných na odlišných úrovních v téže oblasti:

ANPSE je změnou schváleného Programu, který byl předmětem posouzení vlivů na životní prostředí dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a ke kterému bylo vydáno souhlasné stanovisko SEA, jež bude nadále respektováno. ANPSE neobsahuje žádný rámec pro povolení konkrétních investičních záměrů s územním dopadem, které by vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti, provozním podmínkám, požadavkům na přírodní zdroje apod. implikovaly potenciál nezbytnosti posouzení vlivů na životní prostředí ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Předpokládaný přínos posouzení koncepce je spatřován až na úrovni nižších strategických dokumentů navazujících na ANPSE, v rámci kterých budou hodnoceny navrhovaná opatření či v případě potřeby i konkrétní navrhované projekty.

Lze uzavřít, že na základě oznámení koncepce, doručených vyjádření v rámci zjišťovacího řízení a porovnání návrhu aktualizace koncepce s výše uvedenými kritérii přílohy č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, dospělo MŽP k závěru, že se jedná o takovou změnu koncepce, u které není předpoklad významných vlivů na životní prostředí, jež by odůvodňovaly nutnost posouzení dle tohoto zákona.

Mgr. Evžen Doležal
ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
podepsáno elektronicky

Obdrží:

předkladatel, zpracovatel oznámení, dotčené orgány, dotčené územní samosprávné celky

Příloha:

- Vypořádání obdržených vyjádření

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz